

IZLOŽBA: Umor zaboravljenih naroda

Propadaju groblja Austro-Ugarske

Izložba 'Umor zaboravljenih naroda' postavljena je u Muzeju 'Mimara'

Piše: Lidija Lacko Vidulić

Nekropole se nalaze u našoj neposrednoj blizini, ali čine neki zaseban paralelni svijet, kojem pristupamo tiho i s poštovanjem. Mnoga su vječna počivališta ogromna i raskošna: bogate grobnice, urešeni sarkofazi, skulpture i kapelice, pa ipak, rijetko će koji grad skrenuti na njih pozornost u svojim turističkim vodičima. Ljepotu i tajnovitost takvih uredenih, ali i onih sasvim malih, zapuštenih groblja potražio je austrijski fotograf Christoph Lingg i zabilježio svojom kamerom. Proputovao je zemlje istočne i jugoistočne Europe, nekad ujedinjene pod habsburškom carskom krunom, i tako je nastala izložba groblja u krunskim zemljama bivše Austro-Ugarske Monarhije, naslovljena "Umor zaboravljenih naroda". Popratni tekst uz fotografije napisala je književna kritičarka i novinarka Susanne Schaber. Uz izložbu je objavljena i istoimena monografija.

Govor groblja

Groblja dokumentirana ovom izložbom datiraju iz različitih razdoblja te svjedoče o razvoju kulture pokapanja. U antici su se groblja nalazila izvan gradskih i seoskih naselja, a dolaskom kršćanstva integriraju se u samo naselje i smještaju uz crkvu. Privilegirani se pokapaju u crkvenom prostoru, što bliže svecima i mučenicima, u nadi da će tako i oni lakše uskrsnuti na sudnji dan. U 16. i 17. stoljeću groblja opet sele izvan gradskih naselja, zbog pomanjkanja



Oskvrnuta groblja svjedoče da vandalizam ni danas ne poznaje granice

prostora, a s duhom prosvjetiteljstva javlja se i briga o zdravlju, pa leševe treba odvojiti od živih. Tako su nastala groblja Kerepesi u Budimpešti, Mirogoj u Zagrebu te Ličakovo u Lvovu, koja su danas uklopljena u gradsko središte.

Rituali sahranjivanja

Izložene fotografije svjedoče o različitim ritualima sahranjivanja, iako obuhvaćaju groblja samo jednog dijela Europe. Tako možemo vidjeti kršćanska, židovska, pravoslavna i protestantska groblja iz različitih razdoblja. Neka su usćuvana i njegovana, među uredno zasadenim čempresima, javorima i vrbama smjestile su se bogato urešene grobnice netom prekrivene cvijećem i svijećama. Drugdje su mahovina i lišajevi već

odavna prekrili imena i datume, i ove mrtve priroda kao da je još jednom pokopala. Prekrasna stara groblja ponegdje su ponovo otkrivena i obnovljena, ali više njih i dalje propada. Šva ta groblja svjedoče o raznim epohama, povijesnim zbivanjima, vjerama i ritualima, te nam nude dragocjenu građu za proučavanje kulturne povijesti na ovim prostorima.

Prikazana su i oskvrnuta i devastirana groblja koja svjedoče da ratne strahote i vandalizam ni u današnje vrijeme ne poznaju granice.

Izložba "Umor zaboravljenih naroda" postavljena je u Muzeju "Mimara" u suradnji s Austrijskim kulturnim institutom u Zagrebu i može se pogledati do 29. ožujka ove godine.